

Pohled právníka: Řízení vozidla a definice pojmu „za jízdy“

Některé povinnosti v pravidlech silničního provozu jsou spojeny výslovně s "řízením" a situací "za jízdy", ale co přesně to je?

Zdroj: Pixabay

Jak praxe (možno se tu a tam dočíst v médiích), tak i dotazy čtenářů opakovaně naráží na případy definice toho, co je to vlastně řízení auta a kdy se vozidlo nachází „za jízdy“, tzn. kdy se jedná o splnění nebo porušení některých povinností, které jsou s řízením a situací „za jízdy“ spojeny.

Typickými příklady je zejména:

- povinnost neřídit pod vlivem alkoholu nebo návykových látek
- zákaz telefonovat za jízdy
- povinnost svítit za jízdy

1) Alkohol a jiné návykové látky

Co se alkoholu a jiných návykových látek za volantem týče, tak zákon o provozu na pozemních komunikacích stanoví, že řidič nesmí „řídit“ vozidlo nebo jet na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo užití návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití návykové látky, kdy by mohl být ještě pod jejich vlivem. Praxe pak přináší případy (jistě nezřídka nepravdivě obviněným podané, což ale není podstatné), kdy si osoba (záměrně neuvádím řidič) sedne do auta, nastartuje ho a pustí si topení nebo klimatizaci, ale nikam nejede, ani jet nehodlá (ani např. nemá řidičské oprávnění), případně čeká na řidiče. Následně dorazí hlídka Policie ČR, takovou osobu vyzve ke zjištění, zda není ovlivněna alkoholem

nebo jinými návykovými látkami, případně ke kontrole dokladů apod. Otázka pak zní, jestli tento postup, tj. přijetí k autu, zapnutí motoru a vyhřívání se (nebo naopak v létě ochlazování se) je „řízením“ či nikoliv.

Řešení těchto případů nebude vždy jednoduché a bude záležet na řadě okolností, nicméně do auta si může sednout kdokoliv (i dítě) a je jedno, na které sedadlo, tedy i osoba, která se nechystá (neumí/nemůže) vozidlo řídit. Totéž platí i pro případy, kdy může být motor vozidla využíván např. jako zdroj elektrického proudu, případně tepelné nebo jiné energie obecně. V takovém případě jistě nelze konstatovat, že se jedná o řízení vozidla.

Právníkův názor je tedy ten, že pokud osoba sedí v nastartovaném vozidle a bez ohledu na to, na kterém sedadle sedí, pak neindikují-li jiné skutečnosti, že daná osoba vozidlo řídila, tj. jela s ním, nelze takovou činnost považovat bez dalšího za řízení vozidla a postihovat ji při nesplnění některých podmínek právě jako řízení vozidla. Někdo může v autě klidně bydlet nebo jen spát, a to i klidně v autě osobním, ale v zimě má zapnutý motor, aby nezmrznul, přitom takovou činnost za řízení vozidla určitě považovat nelze. Uzavřeme to tedy tím, že za řízení vozidla je nutné považovat pouze jeho pohyb.

2) Telefonování, svícení

Obdobná pravidla je možné vztáhnout i na telefonování a svícení, kde už zákon výslovně vyžaduje „za jízdy“. Prostým jazykovým výkladem docházíme k závěru, že jízdou se rozumí pohyb vozidla. Pokud tedy vozidlo stojí a nepohybuje se, není to „za jízdy“.

Samotný nastartovaný motor pak není nijak relevantním měřítkem.

Na podporu tohoto argumentu lze uvést zejména to, že např. povinnost svítit za snížené viditelnosti nebo netelefonovat mají i řidiči nemotorových vozidel, u kterých za jízdy a pohybu žádný motor

v chodu není a také pro ně daná povinnost platí (jako příklad lze uvést další povinnosti cyklistů, které se vztahují na dobu jízdy, např. povinnost se držet nebo povinnost mít nohy na šlapadlech a jistě nikdo neargumentuje tím, že tato povinnost platí, když cyklista stojí). Totéž by bylo možné říct i o autu, jehož řidič z kopce vypne motor a jistě by nikdo neargumentoval, že v tu chvíli už nemusí svítit, že smí telefonovat apod., protože neběží motor.

Jak proto patrně, mezi motorem v chodu a jízdou není žádná korelace a podstatný je toliko pohyb. Pokud je vozidlo v pohybu a je jedno, jestli proto, že jej pohání motor nebo lidská síla anebo (jako při jízdě z kopce) gravitace, pak lze hovořit o situaci „za jízdy“ a vztáhnout pravidla týkající se řízení a „za jízdy“ na takový případ. S ohledem na to nelze postihnout řidiče vozidla za to, že telefonuje bez hands-free, když vozidlo stojí (a má zapnutý motor), protože se nejedná o situaci „za jízdy“. Je pak bez právní relevance, jestli auto stojí v koloně (a nehýbe se) nebo stojí na krajnici. Jistě by proto nikdo nechtěl argumentovat např. tím, že když na dálnici v zimě zůstanete v koloně pěkných pár hodin ve sněhové vánici a abyste neumrzli, tak si necháte zapnutý motor, že musíte svítit nebo nesmíte bez hands-free telefonovat.

Postihnout takové jednání je tedy možné pouze v případě, kdy se prokáže, že vozidlo bylo v rozhodné době v pohybu, jinak nikoli. Důkazně to sice může policii zatěžovat více, než je obvyklé, ale od toho přísná důkazní pravidla jsou, tj. aby nedocházelo k postihování jednání, které společensky nebezpečné není jen proto, že si někdo při projednávání chce usnadnit a zjednodušit práci ve stylu „nám je to jasné“. Samozřejmě to nevyklučuje (hlavně u alkoholu), že někteří řidiči mohou takových důkazních nouzí policie využít ve svůj prospěch, to je ale obecně problém dokazování, který ale nelze obcházet proti pravidlům dokazování.

30.6.2024 7:00| autor: Redakce Autoweb.cz | zdroj: JUDr. Tomáš Beran